Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	datum
Portefeuille(s)	Economische Zaken, Deelnemingen, Wonen, Openbare ruimte, Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit, Grondzaken en Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s):	Victor Everhardt, Laurens Ivens, Egbert de Vries en Marieke van Doorninck
Behandeld door	Ruimte & Duurzaamheid, Economische Zaken en Grond en Ontwikkeling [redacted]@amsterdam.nl)
Onderwerp	Elektriciteitsnetwerk Amsterdam

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeert het college u over de afkondiging van Liander van congestie op het elektriciteitsnetwerk en wat dit betekent voor Amsterdam.

1 Inleiding

In de gebieden Buiksloterham/Overhoeks en het oostelijk deel van het Havengebied wordt door Liander congestie afgekondigd. Dit betekent dat er geen ruimte meer beschikbaar is op het elektriciteitsnet voor nieuwe ontwikkelingen met een grootverbruik aansluiting. Het probleem wordt veroorzaakt door dat de vraag naar elektriciteit in de betreffende twee gebieden de afgelopen periode sneller is gegroeid dan Liander in hun planvorming had voorzien. Naast het versneld uitbreiden en verzwaren van het lokale elektriciteitsnetwerk wordt door Liander ook naar andere meer innovatieve oplossingen gezocht zoals het meer in balans brengen van vraag en aanbod. Hierbij werkt Liander nauw samen met de gemeente.

De afkondiging van Liander raakt mogelijk de economische ontwikkeling van de stad en de energietransitie en is niet alleen een probleem dat in Amsterdam speelt maar in meerdere gebieden in Nederland. Daarmee is het een problematiek die op nationaal niveau aandacht vraagt van het kabinet. Het Rijk vervult een belangrijke sleutel in het scheppen van de juiste (financiële) condities voor het tijdig uitbreiden van het elektriciteitsnetwerk in een hoogstedelijke context en het toepassen van oplossingen die helpen om de vraag naar vermogen te reduceren. Dit om ervoor te zorgen dat de gemeente uitvoering geven aan opgaven van nationaal belang zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave en uitvoeren klimaatakkoord en dat netbeheerders hierin kunnen faciliteren.

In deze brief worden (op basis van de informatie waarover we nu beschikken) kort de problematiek en mogelijke oplossingsrichtingen geschetst, ook wordt de samenwerking met Liander toegelicht en omschreven hoe het vervolg eruit ziet.

2 Schets problematiek

Overzicht van opmerkingen bij 20210621_2036. Bijlage 1, OPM KLEINE STAF Raadsinformatiebrief_Elektriciteitsnetwerk versie 3.0 (na college).pdf

Pagina: 1

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Datum: 21-6-2021 17:59:00
Korte schets probleem, korte schets oplossing bestaande uit eigen acties en oproep Rijk. Gevolgd door uitleg verdere opzet brief

Nummer: 2 Auteur: [redacted] Datum: 21-6-2021 17:59:00
wat is er aan de hand?
Hoe komt dat?
Welk deel is een landelijk probleem? Welk deel is specifiek Amsterdams?
Wat betekent dat op korte en op lange termijn?

Liander is één van de regionale netbeheerders in Nederland en beheert het elektriciteitsnetwerk in onder andere Amsterdam. Zij hebben vanuit hun wettelijke taak de verantwoordelijkheid om te zorgen voor een betrouwbaar elektriciteitsnetwerk en nieuwe ontwikkelingen daarin tijdig te voorzien van voldoende stroom. Begin juni heeft Liander ons geïnformeerd voor twee gebieden in Amsterdam congestie te gaan afkondigen: Buiksloterham/Overhoeks en het oostelijk deel van het Havengebied (zie ook de brief van Liander van 17 juni 2021 in bijlage 1 en de begrenzing van de gebieden in bijlage 2).

Wanneer congestie wordt afgekondigd dan betekent dit dat er geen ruimte meer beschikbaar is op het elektriciteitsnet voor nieuwe ontwikkelingen met een grootverbruik aansluiting. Dit gaat dan om ontwikkelingen zoals datacenters, bedrijven, kantoren, scholen, horeca, supermarkten, etc. Dit geldt ook voor bestaande klanten die hun contract willen uitbreiden. Nieuwe ontwikkelingen die reeds zijn aangevraagd en zijn toegezegd door Liander en aansluitingen voor kleinverbruik zoals woningen en kleine winkels en kantoren, kunnen nog wel worden voorzien van stroom. Tot er een oplossing is gevonden, worden nieuwe (of uitbreidingen van bestaande) grootverbruikers in de twee gebieden niet meer aangesloten op het elektriciteitsnet.

Het probleem wordt veroorzaakt door dat de vraag naar elektriciteit in de betreffende twee gebieden de afgelopen periode sneller is gegroeid dan Liander in hun planvorming had voorzien. De capaciteit van onderstations en kabels in de twee gebieden is op dit moment niet toereikend. Liander is dan wettelijk verplicht om onderzoek te doen naar mogelijkheden om te sturen in vraag en aanbod van elektriciteit en zo meer vermogen beschikbaar te kunnen stellen. Dit wordt congestiemanagement genoemd. Indien dit onderzoek geen oplossingen oplevert dan is Liander vervolgens verplicht congestie af te kondigen. In andere delen van Nederland wordt de congestieproblematiek voornamelijk veroorzaakt door grote zonnevelden en windmolens. Daar is in Amsterdam geen sprake van.

De geplande woningbouw in Buiksloterham/Overhoeks (en grootverbruik ten behoeve daarvan) kan door gaan en er zijn in dit gebied bij Liander tot nu toe geen nieuwe grootverbruik aansluitingen bekend waarvoor de afkondiging een probleem is. Volgens de huidige planning is de benodigde verzwaring van de kabels begin 2023 gereed. Liander zoekt momenteel naar mogelijkheden om te versnellen. Wanneer het netwerk is uitgebreid is er weer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.

Voor het oostelijk deel van het Havengebied is in korte tijd het aantal nieuwe aanvragen van grootverbruik klanten zo snel en substantieel gegroeid dat het onderstation Westhaven hier niet in kan voorzien. Dit betekent dat een aantal nieuwe (en uitbreidingen van bestaande) grootverbruikers niet kan worden aangesloten op het elektriciteitsnet. Bij Liander is op dit moment één specifieke klant bekend die hierdoor wordt geraakt en mogelijk heeft de afkondiging ook consequenties voor een aantal andere ontwikkelingen in dit gebied. Nieuwe kleinverbruik aansluitingen worden nog wel van elektriciteit voorzien. Hiervoor reserveert Liander vermogen. De exacte duiding wordt door Liander nog in beeld gebracht onder andere samen met het Havenbedrijf Amsterdam en de gemeente. Liander voert nu in dit gebied congestiemanagement onderzoek uit naar de mogelijkheden om meer vermogen beschikbaar te maken door het in balans brengen van vraag en aanbod. Dit onderzoek is in september van dit jaar gereed. Afhankelijk van de uitkomsten worden de oplossingen toegepast en is er weer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen of wordt congestie

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

afgekondigd. Tegelijk is Liander bezig om het onderstation uit te breiden. De uitbreiding staat volgens de huidige planning gepland voor 2025.

Naast de nu afgekondigde congestie voor deze twee specifieke gebieden wordt ook voor de rest van de stad de urgentie duidelijker. Liander heeft ons geïnformeerd dat ook in andere gebieden in Amsterdam de situatie zorgelijk is en dat ze exacter in beeld brengt waar er risico's bestaan. Met name de ontwikkelingen die gevoed moeten worden door onderstation Hemweg gaan op dit moment snel (voor gebiedsgrenzen zie bijlage 2). Om in de groeiende elektriciteitsvraag in dit gebied te kunnen blijven voorzien moet dit onderstation worden uitgebreid. Aangegeven is dat volgens de huidige planning de nodige uitbreidingen van het elektriciteitsnetwerk niet op tijd gereed zijn om ook na 2025 nog in de groeiende vermogensvraag te kunnen voorzien. Liander is hiervoor afhankelijk van de landelijke netbeheerder TenneT. De gemeente gaat hierover samen met Liander en TenneT in gesprek om deze afhankelijkheden inzichtelijk te maken en te bepalen hoe ook op dit vlak versneld kan worden.

Oplossingsrichtingen

Naast dat we als gemeente de aankomende periode beter zicht willen krijgen op de exacte impact wordt er bij Liander ook aangedrongen om haast te maken met oplossingen voor de korte termijn. Liander richt per gebied een caseteam in die onderzoekt welke oplossingen per gebied kunnen worden ingezet. Verschillende gemeentelijke organisatieonderdelen participeren in deze caseteams. Er zijn diverse oplossingsrichtingen denkbaar zoals:

- Versneld uitvoeren van planvorming en realisatie van uitbreiden en verzwaring van het lokale netwerk.
- Tijdelijke maatregelen zoals tijdelijke transformatoren.
- Congestiemanagement (vraag en aanbod in balans brengen onder andere door afspraken te maken met klanten die momenteel (nog) niet alle capaciteit van hun contract gebruiken).
- Gesprekken met grootverbruikers waarbij wordt gevraagd of zij hun vraag naar elektriciteit meer in lijn kunnen brengen met het aanbod bijvoorbeeld door minder elektriciteit te gebruiken, op andere tijdstippen van de dag elektriciteit te gebruiken of zelf elektriciteit lokaal op te wekken.
- Eventuele andere onconventionele oplossingen die onder andere kunnen voortkomen uit de marktconsultatie die onlangs is afgerond.

Naast oplossingen voor de korte termijn wordt ook in beeld gebracht welke oplossingen op de middellange en lange termijn nodig zijn om te kunnen blijven voorzien in de groeiende vraag naar elektriciteit als gevolg van de economische groei en de verduurzaming van de stad. Hierbij is Liander sterk afhankelijk van het Rijk. Deze moet de netbeheerders de wettelijke en financiële mogelijkheden bieden om de uitdagingen die zij hebben met betrekking tot het uitvoeren van hun wettelijke taak het hoofd te kunnen bieden. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan meer en vroegtijdige mogelijkheden voor het toepassen van vraag en aanbodsturing en financiële ruimte bij netbeheerders om te kunnen anticiperen op ontwikkelingen in de toekomst.

Samenwerking Liander en gemeente

Voldoende capaciteit op het elektriciteitsnetwerk is een randvoorwaarde voor de economische ontwikkeling van de stad, het bouwen van nieuwe woningen en de energietransitie. Daarom werken

Pagina: 3

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Datum: 21-6-2021 17:32:00
Wat kunnen we doen? Wat gaan we doen?
Wat willen we doen maar kan niet?

Nummer: 2 Auteur: [redacted] Datum: 21-6-2021 20:23:00
Eventueel dit deel in bijlage 2

Nummer: 3 Auteur: [redacted] Datum: 21-6-2021 17:43:00
Wat kunnen/moeten anderen doen? -> stevige oproep Rijk. Wat als Rijk niets doet? Wat gebeurt er dan?

Nummer: 4 Auteur: [redacted] Datum: 21-6-2021 17:37:00
Iedereen was verrast door dit probleem. Welke stappen zetten we om dat in de toekomst te voorkomen.

Liander en de gemeente vanaf het vierde kwartaal van 2019 binnen het programma Elektriciteit Voorziening Amsterdam (EVA) intensief samen aan het toekomstbestendig maken van de elektriciteitsinfrastructuur. Binnen dit programma is Liander verantwoordelijk voor de uitvoering van haar taken als netbeheerder en ondersteunt de gemeente bijvoorbeeld bij het scherp krijgen van de opgave, zoeken naar geschikte locaties, kwalitatieve inpassing of waar mogelijk de benodigde versnelling in vergunningprocedures en planvorming.

Wij waren verrast door de mededeling van Liander. Liander heeft de gemeente 2 juni ambtelijk geïnformeerd dat zij congestie op het elektriciteitsnet moeten gaan afkondigen. Op 15 juni heeft hierover een gesprek plaatsgevonden tussen wethouders Marieke van Doorninck en Victor Everhardt en [redacted] (CTO, Alliander). Met de themastudie Elektriciteit Amsterdam 2.0 (februari 2021) is aangetoond dat het huidige elektriciteitsnetwerk versterkt moet worden om het toekomstbestendig te maken. Er zijn bijvoorbeeld meer onderstations en elektriciteitskasten nodig en elektriciteitskabels moeten worden verzwaard. De Raad is hierover op 19 mei 2021 geïnformeerd. Tijdens de gesprekken met Liander werd de urgentie voor de korte termijn duidelijk. Liander heeft laten weten dat ook zij verrast waren door de snelheid van de ontwikkelingen en dat zij in toekomstige situaties de gemeente hier eerder in zal betrekken. Momenteel wordt door Liander en gemeente de organisatie van de samenwerking voor de korte en middellange termijn geoptimaliseerd.

Hoe nu verder?
Zoals eerder in deze brief vermeld zijn we met Liander in gesprek en benadrukken hierin de urgentie om op korte termijn met een oplossing te komen zodat de economische ontwikkeling van de stad, het bouwen van woningen en de energietransitie in het gewenste tempo kan doorgaan. Samen met Liander doen we hierbij nadrukkelijk een beroep op het Rijk voor @@. Vanuit de gemeente ondersteunen we tevens bij het in beeld krijgen van de exacte impact en de uitwerking van de oplossingsrichtingen. Over de voortgang hiervan informeren wij u zo spoedig mogelijk. Op verzoek kan een technische sessie worden georganiseerd om meer duiding te geven bij de situatie, de impact daarvan en oplossingsrichtingen.

Ik hoop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Bijlagen

1. Brief Liander over congestie Amsterdam (17 juni 2021)
2. Gebiedsgrenzen

Pagina: 4

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Datum: 21-6-2021 17:34:00

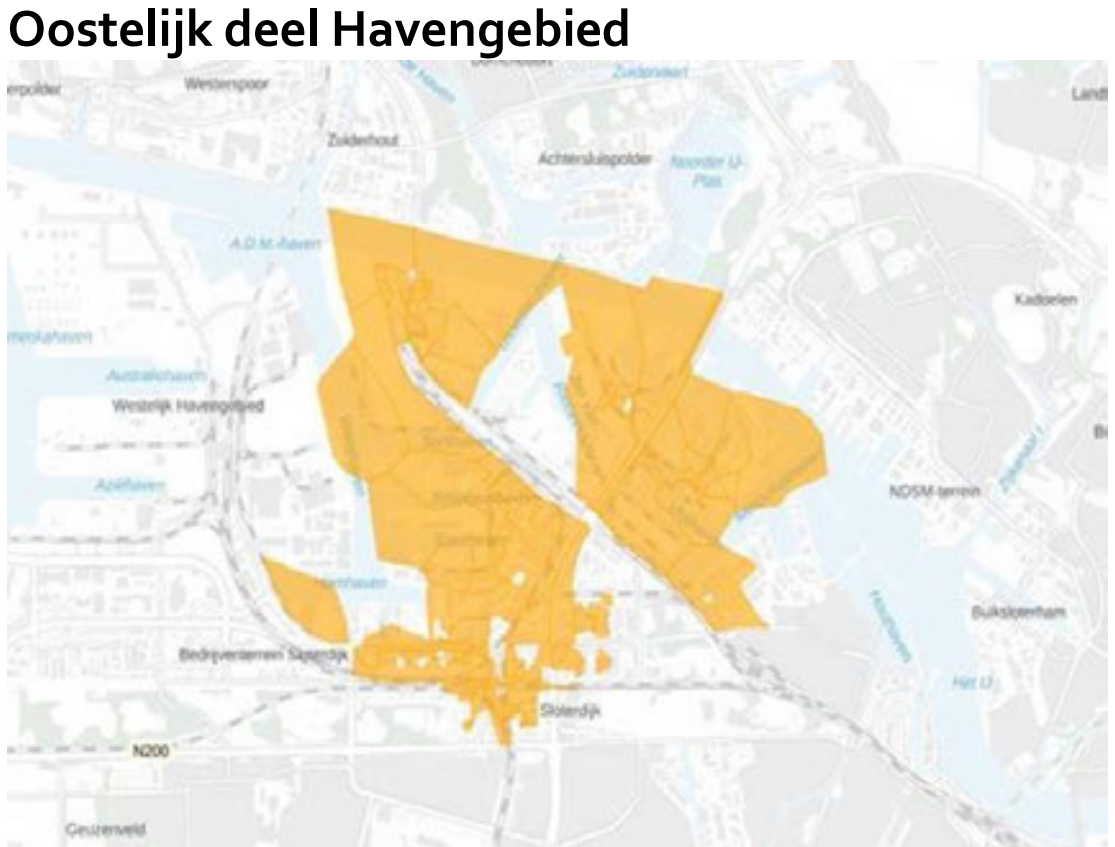
Overzicht stappen

Bijlage 2: Gebiedsgrenzen

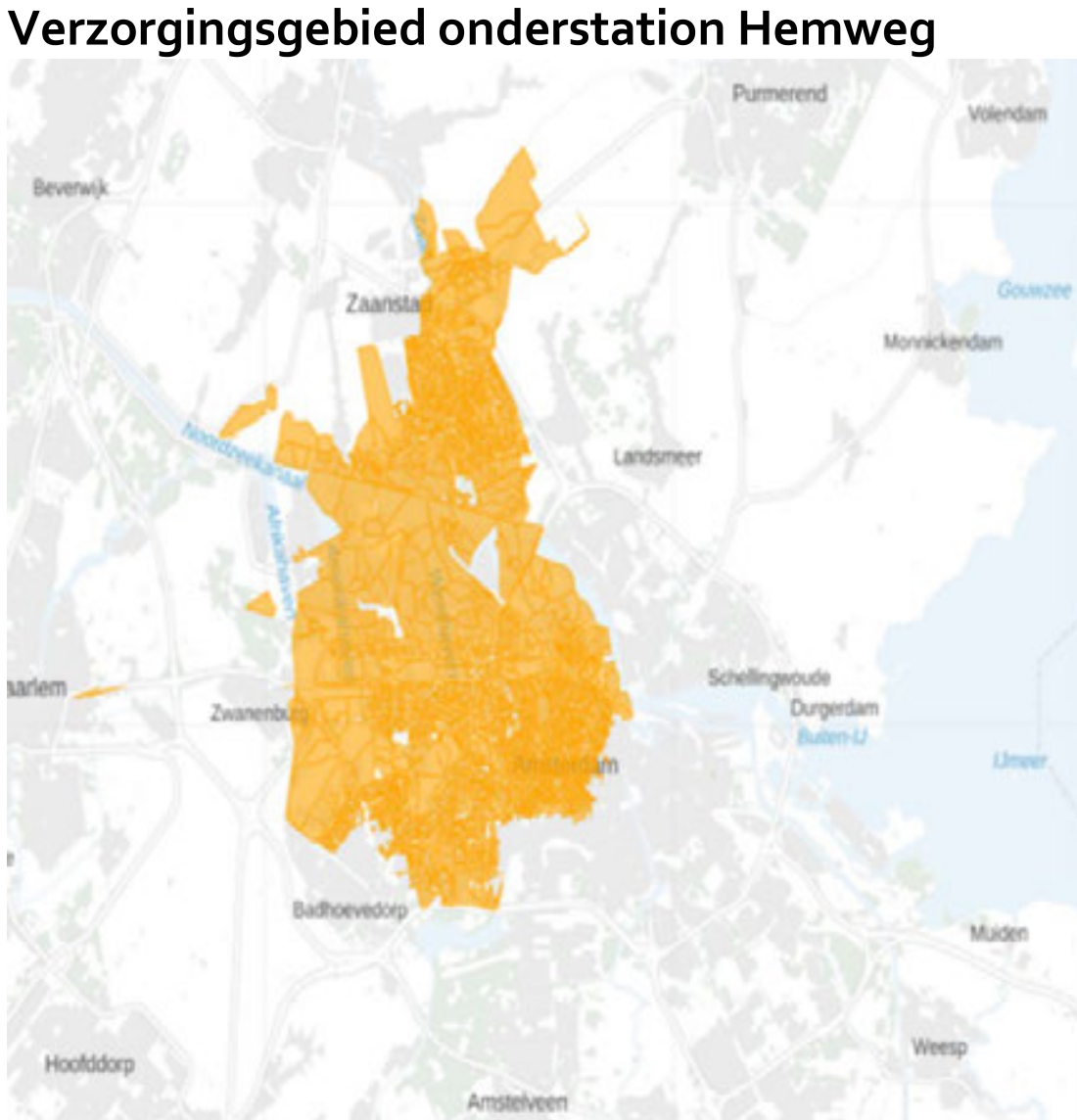
Buiksloterham/Overhoeks

Oostelijk deel Havengebied

Verzorgingsgebied onderstation Hemweg

Deze pagina bevat geen opmerkingen.